

door Ronny Arryn

Uit le Pays de Caux

In het prachtige Normandië, in het noordwesten van Frankrijk, bevindt zich "le Pays de Caux". Deze geografische regio is nog meer specifiek gesitueerd binnen de driehoek Le Havre, Dieppe en Rouen, net boven de Seine die aan de monding de prachtige ruige kliffen van de côte d'Albatre scheidt van de historische landingsstranden van ereldoorlog II. De inwoners van deze streek worden "les Cauchois" genoemd. Wie even de grote wegen verlaat, hetgeen sedert de GPS geen enkel risico meer inhoudt, zal snel gecharmeerd geraken door de wijde landschappen met uitgestrekte velden, gigantisch grote boerderijen, gebouwen, kastelen en ... duiventorens of restanten ervan. Vele van de duiventorens zijn echte juweeltjes en werden in de oorspronkelijke staat gerestaureerd. Sommigen bevinden zich op privéterrein, anderen kunnen bezocht worden. Er bestaat een "route des pigeonniers" waarvan een plan bij de toeristische diensten aldaar beschikbaar is. Echt de moeite van een ommetje waard ! Daar in die duiventorens moet de wieg van de Cauchoisduif hebben gestaan. Bij het beschrijven van de ontstaansgeschiedenis verwij-

zen diverse auteurs reeds naar de 18de eeuw. In het werk "Les pigeons de volière et de colombier" uit 1824 hebben de auteurs Boitard en Corbie het over "les pigeons maillés" (de geschubde duiven) We mogen aannemen dat deze als eerste rasgenoten van de Cauchois beschouwd mogen worden. Als variëteiten worden immers "maillé jacinthe, maillé couleur de feu, maillé noyer en maillé pêcher » genoemd (witgeschubd, roodgeschubd, geelgeschubd en rozegeschubd). In een eerder werk van de heer Vieillot wordt gesteld dat het ras allicht ontstaan is uit een toevallige kruising tussen (toenmalige) kroppers en Mondain. Dit is niet onmogelijk, want de Cauchois etaleert nog steeds een levendigheid en zelfs (heel) licht blaaswerk die mogelijks kroppervoorouders verraden. De grootte zou dan van de toenmalige Mondains kunnen komen. Maar zoals bij de meeste rassen is het nagenoeg onmogelijk om een met zekerheid juiste

ontstaansgeschiedenis te schrijven. Wat er ook van zij, in al die tijd is de Cauchois enorm geëvolueerd van toevallige kruising, over goed doorgefokt ras tot hedendaagse pure adel !

De vormduif met de mooiste kleuren

Aangezien alle rassen geclassificeerd worden in één van de negen duivengroepen, is dit bij de Cauchois niet anders. Met zijn grootte en gewicht boven het gemiddelde valt de duif heel snel op. Allicht daardoor is het ras ondergebracht bij de groep van de vormduiven. Toch is het ook door kleur en tekening dat de Cauchois leek, liefhebber en keurmeester weet te bekoren. Bij een goede beoordeling wordt bijgevolg niet enkel op de vorm gelet. Er wordt gezocht naar een evenwicht tussen alle componenten. Daarbij moet opgemerkt worden dat een Cauchois waarvan de kleur en tekening niet goed zijn, in de topcompetities niet aan de bak komt.

Algemeen voorkomen

Zoals gezegd zijn grootte en gewicht blikvangers bij de Cauchois. Wat houdt dit concreet in ? Enkele cijfers. Het richtgewicht bedraagt bij de dof-fers 700 à 800 gram en voor de duivinnen 650 tot 700 gram.

In gestrekte vorm gehouden bedraagt de lengte van bek tot staart tussen de 42 en de 46 cm. De omtrek rond borst, schouders en gesloten vleugels gemeten bedraagt tussen de 30 en 35 cm. Met deze cijfers kunnen we stellen dat de Cauchois een middelgrote duif is. Soms wordt de fout gemaakt om zich vooral te fixeren op de grootte van de dieren en in het verleden werden al te vaak de grootste en zwaarste dieren geprimeerd. De richtcijfers uit de Franse standaard moeten niet met een meetlat en evenmin met een apothekersweegschaal gehanteerd worden. Ze hebben wel hun belang om enerzijds voldoende gewicht, lengte en volume te behouden, maar anderzijds om erover te waken dat de elegantie niet verloren gaat. Elegantie is het sleutelwoord bij de beoordeling van het algemeen voorkomen van de Cauchois. Staande neemt de Cauchois een fiere houding aan waarbij de ruglijn een hoek van maximum 45 graden met de bodem vormt. De ruglijn is slechts lichtjes gebogen, bijna recht en zeker niet hol, met in het verlengde ervan de staart. De staart is tot 15 cm lang en redelijk

Prima rugafdekking.

breed, met brede veren. In stand raakt de staart de bodem niet. Het is opletten dat de staart zich niet open spreidt. Ook op een juiste vlakke inplanting van de staartveren moet gelet worden. Voldoende borst- en schouderbreedte zijn belangrijk. De borst moet ook voldoende geprofileerd zijn en liefst in een doorlopende lijn zonder insnoeringen doorlopen in de buiklijn. Bij voorkeur komt die onderlijn nog lichtjes onder de vleugels. Niet te veel, want de Cauchois mag ook niet te plomp zijn. Zeker mogen de lijnen van de vleugelboeg niet voor de borstlijn of onder de buiklijn komen. Dit geeft het beeld van een te grote jas en ook daarbij is alle elegantie zoek. Ook vleugels die afhankelijk gedragen worden of over de grond slepen zijn in dat verband storende fouten. De vleugels moeten voldoende strak gedragen worden zodat ze bovenaan op de rug goed tegen elkaar sluiten. Dit is één van de moeilijkste punten bij het ras. De eerder lange vleugels hebben soms neiging om wat slapper gedragen te worden waardoor op de rug een wigvormige opening gelaten wordt en de witte onderrug nagenoeg volledig zichtbaar gelaten wordt. Hierop moet door de keurmeesters geen heksenjacht ontketend worden. Er moet rekening mee gehouden worden dat het een moeilijk punt is bij het ras. Anderzijds mag dit punt nog meer aandacht krijgen van de fokkers. Een Cauchois met een perfect gesloten rug heeft qua elegantie altijd een streepje voor. En toch wordt er veel aandacht gegeven aan de kleur van de stuit of onderrug. Deze moet namelijk geheel wit zijn over een strook van zowat 4 cm. Ook stulpvleugels moeten vermeden en bestraft worden. Daarbij blijven vleugelveren recht op staan in plaats van het lichaam op de onderrug te omsluiten. In dat geval krijgen we in profiel een verstoring van de rechte afhellende ruglijn. De vleugeleinden moeten tenslotte bovenop de staart rusten zonder elkaar te kruisen. De poten zijn middellang en moe-

Kopstudie.

ten voldoende breed onder het lichaam geplaatst zijn. Poten die te dicht bij elkaar staan geven een te smal beeld aan de duif. De poten zijn onbevederd. Hoewel de Franse standaard expliciet stelt dat enkele pluimpjes aan de poten van de zwaardere dieren niet als fout moeten aangemerkt worden, adviseren wij om de poten voor de tentoonstellingen mooi glad te poetsen met het oog op een nog mooiere presentatie. De nagelkleur is zwart bij de variëteiten met blauwe grondkleur en bij de eenkleurig zwarten. Bij de variëteiten met blauwzilver grondkleur, bij eenkleurig rood en bij eenkleurig geel is de nagelkleur witroze. De kop is breed en goed gerond, zij het iets lang van vorm, meegaand met de vorm van het lichaam. De aanhechting van de kop aan de hals is fijn met een goede keeluitsnijding. De hals zelf is redelijk kort en goed breed aan de basis. Het oog moet levendig oranje-rood zijn. De oogrand smal en zo onopvallend mogelijk. Daarom blauwachtig grijs bij de variëteiten met blauwe grondkleur en rozig-geel bij de variëteiten met blauwzilver grondkleur. Vanop een afstand van zowat 1 meter mag de oogrand eigenlijk nauwelijks te zien zijn. Kenmerkend voor het ras zijn ook de lange zachte veren. Dit wordt zelfs vermeld in de standaard met de opmerking dat de pluim gemakkelijk los komt als de duif niet met voorzichtigheid genomen wordt. Deze zachtheid van de pluimen mag evenwel geen excuus zijn om de veren niet toch zo strak mogelijk tegen het lichaam

aan te laten liggen. Een los gevederte is niet in overeenstemming te brengen met de elegantie die nagestreefd wordt.

Bijzonder kenmerk voor het ras is de slab. De slab is een wit veerveld boven de borst. De slab moet zo regelmatig mogelijk gevormd zijn als een soort halve maanvorm met de buitenste cirkellijn onderaan geplaatst en de bovenste holle lijn zowat 4 cm onder de bek. De slab is eveneens zowat 4 cm hoog en loopt breed uit met de punten tot ongeveer 4 cm onder de ogen. De afmetingen van de slab zijn indicatief en zijn ook niet opgenomen in de standaard. Belangrijk is dat de slab een sieraad is waarmee de natuurlijke schoonheid van de duif nog extra in de verf gezet wordt. Op te merken valt dat elke variëteit van de Cauchois niettemin zowel met als zonder slab erkend wordt.

In de fokkerij is het vaak zoeken naar een evenwicht tussen het voldoende aanwezig zijn van de vereiste of gewenste witte veervelden zoals slab en onderrug enerzijds en het in bedwang houden van ongewenste witte veervelden zoals wit op de buik, aan de aars of aan de poten (broekveren) anderzijds. Daarom worden exemplaren met slab geregeld eens (terug)gekoppeld aan exemplaren zonder slab.

15 kleurslagen

De Cauchois is in de Franse standaard in 15 kleuren erkend. Aangezien in België de standaard van het land van oorsprong gevolgd wordt, is dit ook bij ons het geval. Toch vergt de benaming van de kleurslagen enige aandacht. Onder de kleurslagen bevonden zich vroeger enkele benamingen die met enige overdrijving haast poëtisch klonken. Wat te denken van perzikbloesemkleurig en hyacinth-kleurig? De drang naar eenvormigheid binnen Europa en de Europese Entente deed deze namen jaren geleden al verdwijnen. In het streven naar verdere eenvormigheid van kleurbenamingen over de rassen heeft men in Nederland en

Duitsland kleurbenamingen in de standaard opgenomen die verwijzen naar de genetische basis van de kleurslag. Zo spreekt men er van blauw bronsgekrast in Nederland en Blauw bronzegeschubd in Duitsland. Omdat het fenotype of uiterlijke van die kleurslagen bij verschillende rassen zich vaak ook op verschillende wijze uit, heeft men er in Frankrijk toch voor geopteerd om bij de Cauchois de gekende benamingen te behouden met aanvullend de verwijzing naar het de genetische basis zoals die van toepassing is over de verschillende rassen. Daarmee heeft men ons inzien terecht willen aangeven ten eerste dat Cauchois fokken ook een vorm van cultuur is en meer dan pure genetica en ten tweede dat de ontwikkeling van het genetisch patroon in de uiterlijke vorm van een duif van ras tot ras toch sterk kan verschillen naargelang de fokrichting die men kiest. Zo is het uiterlijke tekening- en kleurpatroon van een Blauw roodgeschubde Cauchois helemaal niet hetzelfde als een Blauw bronsgekraste Modena, hoewel het wel hetzelfde genetisch materiaal betreft.

De erkende kleurslagen zijn :

In de geschubde variëteit: blauw roodgeschubd (genetisch blauw bronsgeschubd), blauwzilver geelgeschubd (genetisch blauwzilver sulphurgeschubd), blauw rozegeschubd, blauw witgeschubd; in de gebande variëteit: blauw roodgebant (genetisch blauw bronsgebant), blauw rozegebant, blauw witgebant, blauwzilver geelgebant (genetisch blauwzilver sulphurgebant), blauwzilver witgebant, roodzilver, geelzilver; in de éénkleurige variëteit : éénkleurig zwart, éénkleurig geel, éénkleurig rood.

In de praktijk worden de genetische benamingen die tussen haakjes geplaatst zijn niet gehanteerd op tentoonstellingen.

Bij de **geschubden** gaat de meeste aandacht natuurlijk naar een zo regelmatig mogelijke verdeling van de schubbing of drie-

Blauw rozegebant.

Blauw roodgebant zonder slab.

Blauw roodgeschubd.

Blauw witgebant.

Blauwzilver geelgeschubd.

hoekjes. De driehoekjes worden gevormd op het uiteinde van elke dekveer. Daar tekent de grondkleur zich in driehoekvorm af van de bovenkleur, afgescheiden door een fijne zwarte of donkere zoom. Het is een belangrijk punt van veredeling dat de zoom weliswaar duidelijk aanwezig is, maar toch heel fijn en scherp afgetekend is, als de fijne lijn van een potlood. Vroeger zagen we vaak dieren met zeer grove zoming. Dergelijke dieren mogen op vandaag niet meer bekroond worden. Ook de twee banden tonen achteraan een fijne zoom. Er wordt veel aandacht geschonken aan de heldere, zuivere en egale kleuren, waarbij een duidelijke

Blauw rozegeschubd.

Blauwzilver geelgeband.

Eenkleurig zwart.

lijk contrast tussen grond- en bovenkleur betracht wordt. Het beoordelen van de kleur zelf is een uitermate moeilijke opdracht. Iedereen die met kleur vertrouwd is weet dat de perceptie ervan sterk beïnvloed wordt door het licht en de andere kleuren. Dit moet ook voor ogen gehouden worden bij de beoordeling. We zoeken niet een welbepaalde soort rood of een welbepaald soort geel. We zoeken wel kleuren die zo zuiver en zo diep mogelijk van kleur zijn. Dus niet wat we "afgewassen" noemen en ook niet alsof een dun laagje bakkersbloem erbovenop gestrooid is. Maar daarnaast is het vooral belangrijk dat we een mooi contrast hebben tussen de bovenkleuren en de blauwe of blauwzilver onderkleur. Ook die grondkleur moet zuiver en helder zijn, zonder zwarte pepering. Naast de kleur is het bekomen van een gelijkmatige tekening verdeeld over het hele vleugelschild één van de moeilijkste opdrachten bij de Cauchois. De laatste jaren zien we meer en meer exemplaren met mooie gesloten schubbingtekening op het hele schild tot aan de schouders. Maar het blijft een delicate evenwichtsoefening om andere punten van veredeling niet uit het oog te verliezen. Als voornaamste fouten noemen we hierbij wit aan de aars of aan de buik, rode of okeraan-slag op de borst of onzuivere af-tekening van borst en buik. De buitenvanen van de slagpennen zijn afhankelijk van de grondkleur donkerblauw of donkergrijs in die mate dat dit ook de kleur van de slagpennen is die we opmerken bij gesloten vleugel. Als de vleugel geopend wordt, treffen we aan de binnenvanen van de slagpennen de zogenaamde kleurreserve aan. Dezelfde kleur als de bovenkleur. Hoe intensiever de kleurreserve hoe beter. Buiten het geval van de witgeschubden is wit aan de slagpennen uit den boze. De kwaliteit van de kleurreserve aan de binnenvanen van de slagpennen komt ook bij de gebande variëtiëten voor, zij het in minder uitgesproken mate.

De **gebanden** zijn als het ware geschubden zonder schubbing. Maar dat is dan weer te eenvoudig uitgedrukt. Met name aan de mantelkleur en aan de banden worden bij de gebanden bijzondere eisen gesteld. De twee banden worden goed aanwezig maar niet te breed verlangd. Zo evenwijdig mogelijk aan elkaar en indien mogelijk zonder elkaar bovenaan te raken. De tweede achterste band moet zo lang mogelijk zijn. De mantelkleur moet zo egaal mogelijk zijn, zonder wolking. Buitenbeentjes bij de gebanden zijn de roodzilver en de geelzilver. Bij deze ontbreekt immers het kenmerk van de zoming aan de achterkant van de banden. Het feit dat deze niettemin reeds langer erkend zijn dan enkele andere gebande kleurslagen heeft alles te maken met de ijver van enkele fokkers in de aanvangsperiode van samenwerking tussen de verschillende speciaalclubs in Europa. Wat we stelden omtrent de kleur bij de geschubden, geldt evenzeer bij de gebanden. Omdat het veld waarin de bovenkleur voorkomt zoveel kleiner is, is het bij de gebanden nog moeilijker om de diepe warme bovenkleur te bekomen.

Bij de **éénkleurige** zijn de éénkleurig zwarte het verst geëvo-lueerd en het best doorgefokt. Moeilijkst is het om de kevergroene glans over het lichaam te krijgen. Als dit lukt zijn ze een echte lust voor het oog. En over oog gesproken: ook daar ligt bij de éénkleurigen een aandachtspunt. De warme oranjerode tot dieprode oogkleur is een uitdaging. Als daarrond een fijne onopvallende oogrand geplaatst is, dan hebben we een belangrijk stukje veredeling aangebracht. Bij éénkleurigen kunnen we de tekening nog niet steeds beoordelen bij het jeugdkleed. Vooral bij de gele en de rode kunnen zich merkwaardige metamorfosen voordoen bij de rui. Witte vlekken kunnen diepgekleurd worden en omgekeerd. Dat betekent dat er niet vroeg geselecteerd kan worden.

Gelukkig zijn er toch enkele fokkers die zich over deze kleurslagen ontfermen. Waar we éénkleurig rood en éénkleurig geel met klem voorbehouden voor ervaren en doordrijvende fokkers, kan met goed fokmateriaal in éénkleurig zwart thans reeds goede resultaten bekomen worden

Cauchois fokken

Wie voldoende gemotiveerd is en zich voldoende wil voorbereiden, zal ontegensprekelijk veel plezier beleven aan het fokken van Cauchois. Het is immers onmogelijk om over de Cauchois te spreken zonder zijn aangename karakter te vermelden. De Cauchois is echter geen kropper en dat écht vertrouwelijke van een kropper heeft hij dan ook niet. Er blijft iets meer afstand. We kunnen het karakter van de Cauchois beschrijven als zeer levendig, aangenaam en gemoedelijk. De doffers zijn steeds in de weer. Ze pronken en kirren met hun prachtige verenkleed. Hardnekkige vechtpartijen komen uiterst zelden voor. Voor de fok is de Cauchois uiterst geschikt. Het ras brengt met goede zorg de jongen groot. Fokkers die klagen over de produktiviteit van het ras, hebben meestal niet de geschikte huisvesting voor het ras. Nodig zijn ruime broedbakken, aangepast aan de grootte van het ras. Broedbakken die in de handel voor reisduiven verkocht worden, kunnen voor de Cauchois amper als zitbakjes voldoende geven. Als ideale richtmaten stellen wij voor: 80 cm breedte, 50 cm diepte en 60 cm hoogte. Zelf delen we de ene helft van dergelijke kweekcel nog eens in twee zodat er als het ware een eerste en een tweede verdieping bestaat. Als de jongen een tiental dagen oud zijn worden ze met hun nest onderaan in de kweekbak gezet. Voor de volgende ronde wordt dan alweer een nieuwe broedschotel op de eerste verdieping geplaatst. Zo wordt voorkomen dat rondlopende jongen de volgende broedeieren kapot maken. Het spreekt vanzelf dat de ruimte van het hok best ook wat groter is

dan voor kleinere rassen. Maar overigens vergt het ras geen bijzondere eisen. Goede verzorging en goede voeding zoals bij andere rassen volstaat. Voor de tentoonstellingen is dikwijls wat poetswerk vereist, zeker om een mooie slab te bekomen. Maar ook hier geldt dat een gerichte selectie zijn vruchten kan afleveren. Door de vele parameters waarmee rekening gehouden moet worden, is het evenwel moeilijk om zich uitsluitend te fixeren op een welbepaald kenmerk. Dit zal ontegensprekelijk voor gevolg hebben dat er toegevingen gedaan moeten worden op andere vlakken. Het is echt zoeken naar een evenwicht waarin de voornaamste eigenschappen type, houding, kleur en tekening in evenwicht gepresenteerd worden. Ook voor de keurmeesters is het een uitdaging om die broze evenwichtsoefening uit te voeren.

De speciaalclub

Sedert 1986 bestaat er in ons land een Speciaalclub (NCCB/CNCB). De Cauchoisclub telt een 50-tal leden verspreid over het hele land. Alle kleurslagen worden gefokt. Door vele importen en uitwisselingen is de kwaliteit ervan van een heel hoog niveau. Vaak toonaangevend zelfs in Europa. De Club focust zich jaarlijks op slechts enkele activiteiten om op die manier zoveel mogelijk contact te hebben met alle leden

en niet een versnippering van kleinere kernen te hebben in de verschillende regio's. Zo is er de jaarlijkse jongdierendag de tweede zaterdag van september. Dit jaar op 13 september bij Luc Fory te Lummen. Het Clubkampioenschap wordt in de regel gehouden in Affligem, maar dit jaar kan dit niet omwille van de Cauchois-Europashow die hetzelfde weekend 22-23 november doorgaat te Soulmatt in Frankrijk. Het Clubkampioenschap gaat dit jaar door te Roseraï in Henegouwen op 6 en 7 december. Tussendoor zijn er nog diverse informele contacten op tentoonstellingen en soms een promotieshow. Het formele contact met de leden wordt onderhouden via circulaire en een jaarbulletin. Wie meer informatie wil over de Cauchois en de Speciaalclub kan terecht bij Filip Vierstraete, Vrijheidstraat 32, 8560 Wevelgem, tel. 056/403195, Filip.vierstraete@telenet.be. Bezoek ook eens www.cauchois.be.

De slagpennen bij de Cauchois.